

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 548

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

W KELET

Archivár

W. Säch

ELŐFIZETESI ÁRA

Romániában

Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukaresztben — 3-50

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1-50 ct

1924 március 1 Szombat

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 50. szám

5684. Adár rison 25

8 vagy 9

A német birodalmi gyűlésen arról vitat-
koztak, hogyan fizesse Németország a jóváté-
telt és főleg miből. Marx kancellár expozéjá-
ban, amely a vita-csúcsnak előfutárja volt, a
világ népeinek értelméhez appellált és kinyilat-
koztatta, hogy az értelem és az ész: az emberi
összefogás mentheti meg csupán az emberisé-
get. Okos szó volt, el lehetne várni, hogy okos
elhatározások következnek. Először is annan kellene
érkeznie a józan cselekedetnek, ahonnan a jó-
zan beszéd elhangzott. Az expozé követő vita
kijózanító: az emberiségnek látzó politikai
eszmám mögött még mindig ott lappang a régi
világ árnya. Mert Brauns közügyügyi minisz-
ter, aki a magas ideálok fellengzőségeiből le-
szállott erre a szűke földre, világosabban be-
szél, mint Marx kancellár.

A felhatalmazási törvény meghosszabbítá-
sáról folyt a vita. A kormány akarta, a so-
ciáldemokraták ellenzék elleneste. Főlegesen
tartja és alkotányellenesnek, mint ahogyan a
szolidaritással is ellenkezik, hogy a jóvátétel
terhe alatt a megállított területek lakói nyög-
jenek csupán és azok, akik egyszer szerencse-
sek, mert elkerülték őket a megállítás, duplán
szerencsésnek legyenek annak, hogy a jóvátételért
se kelljen teljesíteniük semmit. Ezt Müller-
Franken szociáldemokrata képviselő mondotta
és Brauns közügyügyi miniszter a szót a fe-
lelettel. Helyes, vegye ki a részt egész Német-
ország a jóvátételből, de ha így van, még egy
nyomaték ok a kivétel állapot fenntartására,
mert a munkaidő meghosszabbításával lehet csu-
pán a teljesítőképességnek az a többletét elérni,
amire szükség van. Brauns tehát megősen mon-
dotta: **„Egy román mérnök”** című cikk a „Világ”-ban. Liberális interpelláció
— egy liberális beszédre ellen. Amit két évvel ezelőtt lehetett

A munkaidő az elmúlt évtizedekben a
nyolc órai munkaidő jegyében lépett sorom-
póba és nemzetközi törvény lett minden dol-
gos kategóriára a maximálisan nyolc óras
munkaidő. Ezt a nemzetközi és vérvált
törvényt akarja sarkából kiforgatni annak a
kancellárnak a minisztere, aki a kétségbeesés
hisztériájában az emberi és szentségére
appellált. Edison arról ábrándozik kísérleti mű-
helyében, hogy az emberi munkát, ha
lehet, napi négy órára redukálja. Ő reális
ábrándozó, aki szellemi erejével és napi tizen-
kétórás agymunkájával ad pecsétet erre az
ábrándra. A német munkaidő miniszter kilenc
órát kíván a német munkaidőtől és ezzel fel-
idéri talán az egész világon újra a nyolc és
kilenc óráról.

Szociáldemokrata kormány elvételének Belgiumban

Brüsszel, február 28. Wandervelde, a belga
szociáldemokrata kormány vezetője beszédet mon-
dott, amelyben kijelentette, hogy hajlandó a
Thoms-kormányt egy szociáldemokrata koalícióval felosztatni.

Ausztria és Oroszország között helyreállott a diplomáciai viszony

A szovjet tudomány vette de jure elismerését. Kik képviselik Oroszorszá-
got a bécsi tárgyalásokon? Likvidálják a román-osztrák vitás ügyeket

Bukarest, február 29. Március tizedikén
kezdődnek meg Bécsben a román-osztrák tár-
gyalások a békeszerződésből származó még fen-
maradt vitás kérdések elintézésére. A román
delegáció vezetője Nistur bukovinai miniszter
lesz, akit több szakértő fog Bécsbe elkísérni.

Bécsi lapok jelentése szerint az orosz-
román konferencián Mammiliski ukrán népbiztos,
továbbá Oroszország bécsi meghatalmazottja
Levitzi, Lerens kovnói orosz követ és Serbe-
riehov külügyi osztályfőnök fogják képviselni
Oroszországot.

Bécs, február 29. Hivatalosan közlik, hogy
a kormány feloldotta Ausztria moszkvai

teljhatalmu képviselője február huszonötödikén
jegyzéket adott át Litwinow népbiztosnak,
amelyben az osztrák kormány hajlandónak nyil-
latkozik a rendes diplomáciai és konzuli össze-
kötötést felvenni a szocialista szovjetkötársá-
ságok szövetségével. Ezt a nyilatkozatot a
moszkvai kormány tudomásul vette s így a
két állam között helyreállott a szabályozott
népjogi viszony, amivel a szovjet államegyet-
ség jogi elismerése is megtörtént. Az eddigi
teljhatalmu osztrák képviselőt rövidesen ren-
des követséggé alakítják át, amelynek vezeté-
sére Pohl eddigi meghatalmazott kap megbí-
rást egyelőre ügyvivői minőségben.

A parasztpárt politikai manővere a parlamentben és a sajtóban

„Egy román mérnök” című cikk a „Világ”-ban. Liberális interpelláció
— egy liberális beszédre ellen. Amit két évvel ezelőtt lehetett

(Bukaresti-Bukarest, február 29. Az Új Kelet
tudósítójától.) A fővárosi helyi politikai körökben
szobánálul legújabb politikai eseményt tárgyal-
nak. Ma még nehéz a köröknek megérteni, hogy a
politikai manőverek még az „új kelet” homályos.
A jelek azonban arra mutatnak, hogy a nem ma-
dennapi eseményeket a parasztpárt komponálta és
rendelte. Az előadás — délutáni összejövetel —
hibátlanul pergett le, a politikai szempontból még
nem lehet feltételezni a következtetést. A román
szociáldemokrata kormány a parasztpártot
meg az előadás, amelyben a kormány a füg-
getlen esztét és a kormány hivatalos lapja öntudat-
lanul is szerepet játszott és anélkül, hogy sejtene
lett volna mi készül, híven követte mindent
a rendes intencióját.

As elő felvétel a sajtóban játszódott le. A
pártoktól független „Universal” című bukaresti
napilapban „Egy román mérnök” címmel né-
hány nap előtt cikk jelent meg, amelyben a cikk
írja elmondja, hogy fontos állampolitikai ügyek-
ben tárgyalásokat folytatott Párisban. Ezek a tár-
gyalások azonban nem vezettek eredményre, mert
egyik bukaresti bank francia nyelvű röpiratot
terjeszt Párisban, amelyben az ország kőganda-
sági és politikai kormányát súlyosan kompro-
mitálja. Ezek a röpiratok — írja a cikk — bírsá-
latná tettek Francisországot Romániával szemben
és így lekérdőztetik akadályok toronyosultak a
román-francia gazdasági tárgyalások elé.

As „Universal”-ban megjelent cikk bomba
erejével hatott. A lapról kőstudomás, hogy kü-
lönösen kőgandagsági téren enyhe antisemita
programot követ. Így mindenki következtetni tu-
dott rá, hogy melyik bank az, amelyre a cikkiró
cél. A kormány hivatalos lapja a „Világ”-
felmérés cikkét irt as „anumita finante” ellen,
amely rágalmazó röpiratokat terjeszt a külföldön.
A „Világ” támadó cikkében a kormány részé-
ről szigorú vizsgálatot és még szigorúbb meg-
torzást ígér.

A bomba

Mandrescu liberális képviselő olvasta as
„Universal”-t és a „Világ”-t is. Rőgtön rájött
arra, hogy az ország rágalmazói csak a liberális
párt elleneségei lehetnek, akik ellen minden libe-
rálisnak küzdenie kell. Parlament interpellációban
követelte az ország rágalmazóinak kinyomozását és
törvény elé való állítását. A liberális képviselő
helyeslőleg bólongattak, as ellenségek, különösen a
parasztpárt feltűnően passzív magatartást tanúsított.

A kamara tegnapi ülésén meglepő dolog tör-
tént. Madgearu Virgil parasztpárti vezető, amit
eddig csaknem tett, kijelentette, hogy a parasztpárt
szociáldemokrata koalícióval együtt a liberális képviselő fel-
oldásával és mintén eljárás követel as ellen a

román bank ellen, amely románellenes propa-
gandát fejtett ki külföldön.

— A kormány hivatalos lapja is — mon-
dotta Madgearu — megbélyegzik ennek a bank-
nak az eljárását, amely francia nyelven irt röpirát
terjeszt az ország megrágalmazásával és jelenté-
ték, hogy a kormány szigorú rendszabá-
lyokat léptet életbe a szociáldemokrata intézetnek ve-
szelő ellen, melyet tudomására jut, melyik
az a bank.

Dramai fordulat

— Es a bank — folytatja Madgearu —
nem más, mint a Banca Romaneasca, a kormány-
párt bankja.

Madgearu teleplezésre leírhatatlan zavar tá-
madt a parlamentben. A parasztpárti vezető állítá-
sának bizonyítására felolvass az inkriminált bro-
súra több részletét, amiből kiderül, hogy az nem
más, mint a Banca Romaneasca évi jelentése fran-
cia nyelven és aláír Brătianu Vintila és Duca
miniszterek. Reméli, hogy a kormány, most hogy
tudja a bűnök nevét, el is fog ellenük járni.

A kormánypárt tagjait teljesen megavarták
Madgearu szavai, nem tudták: a röpiratot, as anu-
mita finantet, vagy a parasztpártot támadják-e.
Végül is a pénzügyminiszter szólalt fel, és kijelen-
tette, hogy a broszura két évvel ezelőtt kelt, ami-
kor as avareszánusok voltak uralkon. Rámutat arra,
hogy Madgearu ezzel az ügyvel bizonyos pénzinté-
set románellenes propagandájáról akarja a figyel-
met elhárítani.

Madgearu visszautasítja a miniszter vádjait és
megállapítja, hogy a liberálisok elleneski minőség-
ben olyan eszékékhöz fordulnak, amelyeket — ha
kormányon vannak — hasznatlannak deklarálnak.

Brătianu Vintila csak annyit kíván vála-
szolni: **„Mi támadtuk az Averescu-kormányt és
sikerült is megbuktatnunk. Önök is ilyen céllal
támadnak, de siker nélkül.”**

A parlamenti ülés lefolyása után rögtön sejt-
tette mindenki, hogy a kormánypárt sajtójával
együtt egy megtervezett manővernek ugrott be.
As „Universal” mai száma már közli is a meg-
oldást. A lap szerint as „Egy román mérnök” ál-
lítás cikkét Stăinescu ismert parasztpárti vezető
küldte be közlésre as „Universal”-nak.

Leval Ausztria pénzügyi helyzete

Páris, február 29. A szakértőbizottság Dawes
elnökségével tartott ülésén meghallgatta a népszó-
vetség gazdasági osztályvezetőjének, Amaltarenek
jelentését Ausztria pénzügyi helyzete javulásáról.
Amaltare kijelentette, hogy ha Németországban
ugyanilyen módon járnak el, ugy hasonló üdvös
eredményeket fognak elérni.

Pollák Adolf befejezte erdélyi körútját

(Cluj-Kolozsvár, február 29. Az Uj Kelet munkatársától.) A Zsidó Nemzeti Alap jeruzsálemi főirodájának megbízásából Pollák Adolf európai igazgató kéthónapos tanulmányuton volt Erdélyben és a Bánságban. Pollák Adolf utjának egyes állomásairól már beszámoltunk az Uj Kelet hasábjain. Ennek a két hónapnak munkája igen értékes eredményeket hozott: a Palesztina-munkának teljes átszervezését és fellendülését. Minthogy harminc erdélyi várost látogatott meg Pollák Adolf és a zsidóság legszélesebb rétegeinek bevonásával nagyarányú munka alapját vetette meg. Amint az Uj Kelet már megírta, a Nemzeti Alap erdélyi kolóniát létesít Palesztinában és négyezer dunamot bocsátott ebből a célból a Szövetség rendelkezésére. Az erdélyi kolónián már is megindult a munka és pedig olyan kilátásokkal, melyek az óvatos szakembereket is meglepték. Erdély zsidósága teljes mértékben átérte ennek a mintakolóniának jelentőségét, úgyhogy minden reményességünk megvan arra, hogy az ajándékba adott négyezer dunam földet megfelelő eredményű Palesztina-munkával tudjuk viszonzni. Pollák Adolf körútjának utolsó állomásairól a következőket jelenthetjük:

A Satu-Marei-szalmári Palesztina-mitingről már részletesen beszámoltunk olvasóinknak. A miting sikerével egyenértékű, sőt talán azt túl is szárnyalja az elvégzett belső szervezeti munka. Különösen értékes jelenség az az önfeláldozó lelkesedés, amellyel a hölgyek kéri ki részüket a Palesztinára való munkából. A hölgyek számára — dr. Kertészné szíves akciójára — egy külön megbeszélés volt, majd Pollák Adolf személyes palesztinai utibenyomásairól tartott érdekes előadást. A jótékony Négyezerdunam megjelent tagjai a legnagyobb lelkeséggel vállalták a rájuk eső Palesztina-munkát. A hölgyek részéről a Nemzeti Alap-biztosi teendőit Sugár Fülöp vállalta. Igen értékes munkásságnak ígérkezik a lányok munkája is. A Debora és az Izraelita Férfiak Egyesület egytorna lelkesedéssel csatlakoztak le az Avivához. A Férfiak Egyesület részéről az agilis Váradi Böke és Glück Rózi, a Debora részéről Lebovits Piroka, Jordán Ilonka, Weiss Rózi és Gutmann Manci vesznek részt a Palesztina-munkában, míg az Aviva irányítását a kitanú Kleiné Hartmann Lola vállalta el. A Leányegyesületek közös vezetését az agilis Lajosné végzi.

Szombat zsidó életének másik kimagasló eseménye, a zsidó mozgalom újjáéledése. A helyi csoport újra megkezdte aktív munkásságát és pedig teljes egyetértésben a miszichistákkal. A helyi csoport ügyvezetését egy Zúrioból hakerült orvos, dr. Steinberger Ernő vállalta. Mellette Sugár Fülöp, Schiffer Jeromos, Guth Lajos neveit említjük meg. A Nemzeti Alap bizottságának élére Borgida Sándor bankigazgató került, aki mellett Rosenfeld Ferenc látja el az adminisztráció nehéz munkáját. A barisszianusok is összehozták a zsidó munkára.

Dejen-Dézen a Palesztina-munka legnehezebb részét az ifjúság végzi. Az Aviva-leányok Hegyesi Erda vezetésével lelkesen és megbíshatón látják el feladatukat. Minden remény megvan arra, hogy a példás jótékonyasági munkát kifejtő Zsidó Négyezerdunam is, melynek élén az agilis Weinberger Samu áll, megfelelő értékkel veszi ki részét ebből a szent munkából. A Nemzeti Alap-biztos teendőit Sternberg Sarolta intézi, kinél Erdélyben kevés lelkesebb munkása van Erec Jisraél telepítésének.

Bistrița-Besztercén igen látogatott estély keretében tartotta meg Pollák Adolf előadását Palesztina felépítéséről. Besztercén az erdélyi zsidó mozgalomnak ismert nagyszónoka: Kallus Lajos áll a munka élén. Értékes segítőtársa dr. Ekeles György és a hitközség kitanú elnöke Rachmut Zeigmond. A most megalakult Aviva munkássága is nagy értéket jelent.

Brasov-Brassóban a kultúregyesület fogadta a vendégeket és rendezte meg a Palesztina-mitinget. A nemzeti biztosi teendőket nagy lelkeséggel Steinmetz Kálmán látta el eddig, aki értékes segítőtársat kapott Gruber Emánuelben. A bizottságban a Leányegylet részéről, mely Gidali Sári vezetésével működik, Stern Mirjam vesz részt. A kulturális Sebesi Izó mondott igen értékes és mélyenható bevezető előadást. Igen lelkes munkásságot fejtenek ki Brassóban a Citron Aladár vezetésével működő barisszianusok is. A két nőegyesület már a múltban is kiterjesztette működését a Palesztina-munkára, amely remélhetőleg még intenzívebb lesz.

Alba-Julian-Gyulafehérváron a patriarchális

megjelenése Fischer Sándor főrabbi fiatal lelkeséggel terjeszti a Palesztina felépítésének gondolatát. A galambfész főpap fáradságot nem ismerve igyekezett a jeruzsálemi kiküldött munkáját minél eredményesebbé tenni. Értékes segítőtársa volt ebben Fuchs nagykereskedő, a hitközség elnöke és a kedves háziasszággal vendéglátó özvegy Mendel

Manoné, az izraelita nőegylet elnöke és lánya Mendel Margit. Alba-Julian is megalakult az Aviva, melynek élén Mendel Margit és Klein Piri állanak.

Értesülésünk szerint Pollák Adolf a legteljesebb megelégedését fejezte ki az eddig tapasztalt eredmények felett és ígéretet tett arra, hogy pessach után megint ellátogat Erdélybe.

Párisi figurák

Egy antimilitarista tábornok, Verlaine barátja, a félszemű Bojtor

(Második cikk)

(Páris, február 29. Az Uj Kelet munkatársától.) Tegnap, úgy emlékszem, egészen fiatal emberekről írtam. Pedig, mit tagadnám, talán sehol a világon nincs annyi szenilis öreg, annyi bárgyú aggyastyán, annyi reszketőtérű vén tata, mint Franciaországban. Ezek rendszerint díobarna dolgozószobákban ülnek, szemben velük XIV. és XV. Lajos mellszobra áll, a falakon rokokó figurák ülnek olajban és néha fehérhaju feleségük kecses mozdulattal benéz egy pillanatra és csak annyit kérdez:

— Ca va?

Az öreg urak ilyenkor illemissen visszabólintanak: igen, megy a dolog és tovább hajolnak a nagy rizmapapírok felé, amelyekre ludtollal emlékiratukat írják. Mert ebben az országban, ha valaki ötvenéves elmult és nyugdíjba ment az államnál viselt tisztviselésből, memoáríró lesz. Ha végigmegyünk az előkelőbb negyedeken, a Boulevard des Invalidesen, a Sevresen, a Babyloneon, vagy az Etoile körül az avenue Kléberen, az avenue Hocheon, az avenue Ohampes Elyseon és látjuk a komor paloták lefüggönyözött ablakait, egészen biztosak lehetünk, hogy azok mögött tölgyfa íróasztal van a la Louis Quinze és amellet egy volt tábornok, vagy egy volt államtitkár, vagy egy volt prefektus, képviselő, szenátor, egészségügyi főfelügyelő ül és írja: esen és ezan a napon az urugváji nagykövetnél voltam estélyen, ugyanott találkoztam Orleansi Fülöppel, aki meghívott yachtjára a marseillesi öbölbe. Estélyekről, udvarlásokról, politikai pikantériákról szólnak ezek az emlékiratok. Munkaközben az öreg urak kétóránként bekérik a kávéjukat, mellé egy kis aperitívet, asaz jó itókát és közben meg vannak gyűlödvé arról, hogy ők most valami nagyszerd dolgot alkotnak, igazán komoly dolgot, nem úgy, mint azok a kötes és nagyszájú szindikalisták, akik ugyanabban az időben a Grange aux Bellesen mindenféle kicsinyességekért, órabérjavításért, néhány centimes dolgokért szónokolnak.

(Percin generális)

Ezek közül a reszketős aggyastyánok közül való Percin tábornok is, akinek többször voltam vendége az Avenue de Saxeon lévő pánccélozott lakásában. Mindig, amikor felmentem hozzá, kis kézi írógép előtt találtam, amelyen vékonycsontu asztal ujjával kopogtatott.

— Mi készül, mpon general?

— Az ötödik kötetét írom 'nagy pacifista munkámnak. Most már egészen biztos vagyok abban, hogy, ha békét akarunk, el kell törölni a határokat és meg kell szüntetni az utlevél-rendszert.

— Bizony az nagyon jó volna — válaszoltam — de nagyon sok minden kell még addig, amíg ezt elérhetjük. A gazdasági változások...

— Csak gazdaságról ne beszéljen nekem, annak semmi köze nincs ezekhez a dolgokhoz. A népek barátsága, a zoldaszta, a harmónikus megértés...

— De kérem tábornok ur, a népek között fennálló versengés, amely, mint ön is tudja, tulajdonképpen az egyik állam tökéjének a másik állam tökéjével való versengése...

— Igen, hallom, hogy valami újfélé tudósok, akik állítólag nemzetgazdászoknak, vagy talán... már nem is tudom biztosan... szocialistáknak?... igen, mintha ezt mondták volna nekem... nevezik magukat, gondolkozhatnak így, és azonban nem komoly dolog mindaddig, amíg a szívbeli közösség...

A táborok ur mineen szavát lendületes mozdulatokkal kísérté, igazi latin volt, bőbeszédű, szólamos, jelzős, duzzadt és dagadt, de tires.

— Meglátja, a háboruk meg fognak szünni, mihelyt a népek közös érzelében forrnak össze.

Es ez az ember tette naggyá a francia társaságot, ez az ember matematikát és mértant tanult, ez az ember műegyetemet végzett, egész éle-

tében számokkal és szögekkel foglalkozott! Hát csakugyan nincs a gallokbán logika?

Látta, hogy felallok és készülök elmenni.

— Ön most hová indul... ilyen korán...? még alig van kilenc óra.

— Megyek összehozni... — válaszoltam kacagva... — De én a Grange aux Bellesre megyek... vagy elnézek a Feketemacska kabaréba... Ott is lehet.

(Mitrani bácsi)

A másik öreg, aki még Percinnél is jobban meg van rogygyanva, aki már alig áll, aki rögtön elalézik minden totalben, amibe véletlenül beleül, sőt aki, ha nincs fotel, állva alszik az utcán és a kávéházakban a falaknál: az öreg Mitrani bácsi talán a legérdekesebb alakja Párisnak. Romániából jött ide ezeltől harminc esztendővel, valami elől jött el, azt mondja, és kérdezte tőlem, vajjon én is amiatt vagyok-e itt.

— Mi mindig amiatt vagyunk... minde- nütt — feleltem — vagy maga talán nem azért tartja két piszkos ingét és egyetlen pár lyukas cipőjét a Petit Napolitain kamarájában és nem azért nincsen-e lakása tíz éve, nem azért botorkál-e nyolcvan esztendő fejével hajléktalanul az éjszakában, nem azért vár-e itt minden délben és este valamelyik kokottra, aki megaszánja és meghívja ebédre, vagy vacsorára, nem azért nem volt-e fürdőben már jó egy esztendeje, mert ki van verve, mert ki van kergetve, mert ki van rugva, mert nincs egy olyan pici hely a földön, amire ráállhatna és amire azt mondhatná: itt nem vagyok idegen... jó öreg Mitrani bácsi, hagyjuk csak el, ismerem én az ilyen bohémiséget, hiába volt maga Verlaine barátja és hiába éjszakázott együtt Szmory Dezsővel, magának mégis csak jobb lenne most egy jó meleg lakásban, karosszékben a kályha mellett ülni, pipázni és, ha kedve van, oda tipogni az ablakhoz, nyugodtan kinézni rajta, egészen nyugodtan, úgy, hogy még ki is merje dagni azt a szakállas zsidó fejét...

De azért vannak, akik nagyon szeretik az öreget. Újjel tizenkettő után jönnek be a kávéházba az újságírók és a szép kis nők, Mitrani mindegyikhez odalül és elbeszélget velük. Tud mindent, olvasott mindent, hozzá is szól mindenhez. Legutóbb azonban már ezt a kis fészket, ezt a csigaszágu kis napolitaini kávéházat is el kellett hogy hagyja. A tulajdonos értékre adta, hogy már nagyon gyakran nyul az inge alá és egy kicsit már nagyon sokáig mozgatja ott a kesét. Azt is megmondta, hogy ezt már ugyan régen látja és emiatt még nem utasította volna ki, de most már mások is bedugják hirtelen a kezüket a kabátjuk alá, mások is nagyon izegnek-mozognak már, elvögve nem teheti ki magát annak, hogy ez az egész kávéház vakarózzék.

Mitrani bácsi még amap ki is költözött. Lement a pincében lévő kamarába és a két piszkos ingével, a lukas cipőjével és egy csomó verseskönyvével kihurcolkodott... a Boulevard Montparnassára, a Boulevard Saint Michalre, a Montmart-rera, a Les Halleshoz... és Páris egyéb utcáiba. Mert Páris jó az ilyen öreg bohémekhez, a Mitranihoz, a Plessisekhez, minden köve az övék lehet, ami kifelé van az utvonalakra, de mégcsak egy sem, ami befelé van, mégcsak egy kapualj sem, a házmesternek feltétlenül kidobják.

(A félszemű Bojtor)

Most pedig egy öreg félszemű magyar munkással találkozom. Magyar vendéglőben. Odaszólít magához.

— Fiam... — mondja.

— Mi az Bojtor bácsi?

— Igaz, hogy a Ternay meghalt?

— Éhenhalt — mondom.

Bojtor bácsi a félszemével dermesztően elmosolyodik.

— Jól van, fiam — mondja... — megérdemelte, fiam... így kell annak lenni fiam... megkapta a magát fiam...

Roth cipész Cluj, Szép-u. 2 (Gólya-nagyáruház mellett)

— De Bojtor bácsi! maga, az öreg szocialista, a régi szakszervezeti ember, hogy beszélhet így egy szerencsétlen munkástársáról!

— Én beszélhetek fiam... mert én tudom, hogy mi ez fiam... ő akarta ezt így fiam... mert ha nem akarta volna, nem történt volna meg, fiam...

— Nem volt munkája. Egy félesztendeje járt utána. Nem kapott.

— Ment volna ki az utcára fiam és ordított volna: adjatok munkát!.. Miért nem üvöltött fiam!.. Igen, miért nem üvöltött!

Hirtelen felállott, felemelte azt az óriási nehez testét és azokat az óriási karjait és azt a két vastag lábát és a bunkósbotját és már rohant is az ajtó felé, mint egyetlen indulat, mint egyetlen düh, mint egyetlen gyűlölet... számítás, értelem és oktatosság nélkül.

Amikor magamra maradtam, megkérdeztem a pinóert:

— Mióta van az öreg Bojtor Párisban?

— Két esztendeje.

— Már ő is egészen meg van bolondulva. Valamikor okos ember volt. Most már csak gesztusai és szólamai vannak...

Percinre és Mitránra gondoltam. Én nem tudom, valami van itt a levegőben. Ben Ami

Ez történt...

A pozsonyi jesivából. Reb Léb Gross, a pozsonyi rabbiszkola híres mentora már hetvenéves volt, de még mindig gyakorolta azt a kissé önkényesen szerzett jogát, hogy a növendékeket szombatokként examinálja. Az igazgató-főrabbi-tól kijelölt és előadott aktuális talmudi témából, a „siur“-ból részletes kihallgatásokat tartott és amelyek böcher nem tudta a Maharam Sif (ez volt ked-

venc talmud-kommentátora) poenjét felfedni és interpretálni, az kegyvesztett lett a következő kihallgatásig. Az iskola menzájára utalt növendékek pontosan látogatták a „siurt“, mert Gross ur az ebédutványokkal is korlátlanul rendelkezett és aki nem jelent meg a kihallgatáson, az ebéd nélkül maradt.

A módosabb jelöltek persze kerülték ezeket a sajátos „siur“-torturákat, ami nagyon bántotta Gross urat és boldog volt, ha egy módosabb böcher is a „siur“-hoz édesgethetett. Egy alkalommal csupa „gazdag“ böcherektől körülvéve, odaszól az egyikhez:

— Mondja, Klein ur, miért nem kíváncsi már ön is egyszer a szombati előadásokra, miért nem jön fel soha a sir-emhez? (A „siur“-szót ugyanis általánosan kissé korrumpálva „sir“-nek ejtik.)

— Kérem, ha Gross ur úgy akarja, legközelebb szívesen ellátogatok a sir... jához. Nechemjeh Hakaion

Kánikula idején. Történt egyszer júliusban, hogy az idő váratlanul nagyon hűvösre fordult. A derecskei rabbi, aki rendes napi sétájára készült, bundába öltözött és úgy indult el a község főutcáján. Az egyik bolt előtt meglátta legnagyobb ellenfelét, aki rövid kabátban didergett. Amikor a rabbi odaért az üzlet elé, az epés balbósz nem állhatta meg, hogy meg ne vágja szóval. És a bundára mutatva így szólt:

— Nem fél a rebbe, hogy valaki rámondja majd a talmudi megállapítást: „A számár kánikulában is fázik“!

— Én nem fázom, mert bunda van rajtam, de maga didereg, ugy látom, — felelt a rabbi és nyugodt mosollyal folytatta sétáját.

Strauszmann József, Lippp

Pilpul. Szombati templomozáskor az egyik Talmudban tudatlan zsidó fejére huzza a talszét, ami tudvalevőleg kimondottan a töráisme-rök privilégiuma. A derechereben jártas samesz nem is túrta sokáig ezt a jogsérelmet. Odalépett az illetőhöz:

— Ha telesszel a fején imádkozik, akkor maga tanult ember, de ha tanult ember, akkor tudnia kellene, hogy olyan smhórec mint maga, nem imádkozhat telesszel a fején. L. B., Sibiu

A szociáldemokraták meg akarják buktni a Seipel-kormányt

A bécsi munkásság szimpátiasztrájkot rendez a bankhivatalnokok mellett. Parlamenti vita a banksztrájkokról. Gyógyszerészsztrájk is fenyegeti Ausztriát

(Bécs, február 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament tegnap délutáni ülésén dr. Danneberg az egyéni adójavaslatot kritizálta, mely szerinte főleg a nagybankoknak kedvez, ugyanakkor azonban a pénzintézetek már tíz napja harcban állanak alkalmazottaikkal, akiknek a rovására adókedvezményekben fognak részesülni. A kormány, amely közvetítésre vállalkozott, helyesen tenné, ha nyomást gyakorolna a bankokra, hogy teljesítsék a tisztviselők követeléseit. Nem szabad elfelejteni, mondotta Danneberg, hogy

hatezer sztrájkoló és tizenkétezer kizárt banktisztviselő van

és ha március elsejére nincs vége a sztrájkoknak, az üzemi bíróság kénytelen lesz a kizárt tisztviselők fizetési igényeivel foglalkozni, már pedig mindenki tudja, hogy mi lesz az ítélet ebben az esetben.

Seipel kancellárának arra a bejelentésére, hogy a közvetítő tárgyalások a bankszövetség hajthatatlansága miatt megszakadtak, az összes bécsi szakszervezetek határozatot hoztak, hogy a szombati bérkifizetésnél minden munkás fizetésének egy részét a bankhivatalnokok segélyezésére adja, az nkivül pedig szimpátia-sztrájkot kezdenek mindazok a szakcsoportok, amelyek munkabeszüntetésének nagyon hatásos kö-

Mit lehet importálni Palesztinába?

Behozatali illetékek. Az import alól kizárt cikkek

(Cluj-Kolozsvár, február 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csernovitzi Palesztina-hivatal jelentése alapján tegnap ismertették azokat az iparágakat, amelyeknek jövedelmezősége Palesztinában szinte biztosra megállapítható. A hivatal egy újabb jelentése a palesztinai importot és exportot ismerteti. A jelentésből közérdekűnek tartjuk a következők közlését:

Minden áru után, amit a külföldről Palesztinába visznek, tizenegyszázalékos vámilleték és egyszázalékos pótlilleték fizetendő. A pótdíj alól mentesíttetnek a világítást szolgáló petróleum, az ésványolajok és alkoholos italok. Avámítétek 1924 szeptember elsejéig vannak érvényben.

Kivételék:

Az Egyiptomból bevitt árucikkek után csak nyolc százalék vámilleték fizetendő. Tekintet nélkül arra, hogy készáru, vagy nyersáru az onnan importált cikk.

Mindössze három százalék vámilleték jár a kemény- és puhaár után. Továbbá a galvanizált vasáru után akár rudvas, akár modellirozott. Ugyanez a vámtétel jár a H-alaku vas és acél

Huszezer kikötőmunkást kizártak Hamburgban

Konfliktus a kilencórás munkanap miatt. Ötven berlini fémgyár elbocsátotta munkásait. Franciaországban is keveslik a nyolc órát

(Berlin, febr. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap kezdődött a német birodalmi gyűlésben a Marx-kormány expozéja feletti vita. Ennek során Müller-Franken szociáldemokrata képviselő válaszolt a miniszterelnöknek arra a kijelentésére, hogy feloszlatja a Reichstagot, ha a pártok nem mérsékelik követeléseiket. Ez a fenyegetés, mondotta a szónok, egyetlen pártot sem fog befolyásolni, hogy felfogásán lényegileg változtasson. A szociáldemokraták kerülmi fognak mindent, ami a járadékmárka stabilizációját veszélyeztethetné, de a megállott területet nem szabad jóvátételi tartományokká tenni.

Brauns közmunkügyi miniszter szerint a munkásságnak is részesednie kell ezekben a kötelezettségekben. A jóvátételi szállítások miatt sok iparágban

elégtelennek bizonyult a nyolcórás munkaidő.

Miért ellenzi tehát a szociáldemokrata párt a munkaidőnek egy órával való meghosszabbítását, holott amikor a párt volt kormányon, más magatartást tanúsított ebben a kérdésben?

A munkaidő kérdése ma nyílt konfliktusban tört ki a berlini fémiparban a munkaadók

vetkezmenyei lehetnek. Ezzel a határozattal, a „Neues Wiener Journal“ szerint, a szociáldemokraták meg akarják buktni Seipelt. A lap tudni véli, hogy Seitz polgármester is a munkásság pártján van, amelytől radikálisabb politikát követel.

Ausztriát egyébként újabb sztrájk fenyegeti. Mint ismeretes,

a gyógyszerészkalkalmazottak szakszervezete ultimátumot intézett a múlt héten

a közegészségügyi hivatalhoz, hogy vonja vissza azt a rendeletet, mely szerint az alapítványi kórházakban laboránsnők is adagolhatják a gyógyszereket. Ez az intézkedés ugyanis nemcsak a gyógyszerészkalkalmazottak érdekeit sérti, hanem a betegekre is káros hatással van. Az ultimátum 27-én járt le és minthogy a közegészségügyi hivatal kielégítő választ nem adott, a gyógyszerészek országos szövetségének vezetősége zárta a hatáskörébe tartozó gyógyszer-tárakat. Az alapítványi kórházakban péntektől megszűnik az éjszakai inspekció és ha a közegészségügyi hivatal erre sem fogja eddigi magatartását megváltoztatni, március harmadikán, hétfőn az összes bécsi gyógyszer-tárakban sztrájkba lépnek az alkalmazottak, szerdán, március 5-én pedig a gyógyszerészkalkalmazottak Ausztria minden nagyobb városában abbahagyják a munkát.

után, amelyet építési célokra alkalmaznak, továbbá cementárúk, aszbesztlapok, tetőpala és tetőzetre alkalmas téglák után. Ugyancsak háromszázalékos értékűm jár az egyszerű üvegek után is.

Dohány után a következő behozatali vámok vannak érvényben:

A csomag nélküli dohány száz kilogramja után 36 egyiptomi font.

Elkészített és csomagolt dohány és cigaretta után 55 egyiptomi font.

Burnót után 60 egyiptomi font.

Perzsiai tombak után 20 egyiptomi font.

Minden más tombak után 10 egyiptomi font.

Mind ezekhez pótdíjként külön 5 egyiptomi font fizetendő száz kilogramonként.

Teljes vámentességet élveznek a következő mezőgazdasági gépek: kaszálógépek, ekék, cséplőgépek, emelődaruk, hengerek, boronák, aratógépek, tejjazdasági gépek, sziták, baromfiölök, olajsajtólók, szárítógépek, vontató gépek, méhkasok, centrifugális gépek, amelyek méz előállítására szolgálnak.

Nem vihetők be: fegyverek, munició, pornografikus könyvek, hasis és nyers ópium.

és munkások között. Körülbelül ötven tüzem összes munkásait kizárta.

Az elbocsátott munkások száma mintegy nyolcezer. A kizárás oka állítólag az volt, hogy a munkások nagyrésze szabotálta a január tizenötödikén kötött megállapodást, mely szerint naponta kilenc órát dolgoznak nyolc helyett.

Hamburgban is tömeges munkáskizárás volt. A kikötői hatóságok elhatározták, hogy azokat a munkásokat, akik nem egyeznek bele a kilencórás munkaidőbe, elbocsátják.

A kizárásra itélt munkások száma huszezer.

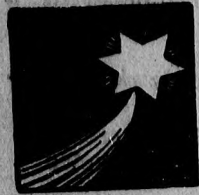
Páris, február 29. A francia iparkamarák elnökeit ma fontos értekezletre hívták meg a fővárosba. A konferencián Millerand köztársasági elnök is résztvesz. A tárgysorozatban különböző kérdések szerepelnek. Tegnap a kamarai elnökök elértekezletet tartottak, amelyen többek között szó volt a nyolcórás munkaidőről is. A kamarák egyhangulag arra az álláspontra helyezkedtek, hogy bizonyos időre fel kell emelni a munkaidőt a nemzeti termelés fokozására. A bordeauxi és epinali kamarák indítványát, amely devizaközpont felállítását javasolta, nem fogadták el.

Bállruhákat minden árnyalatban fest, tisztít Czink

Expedíció indul a Mount Everest legmagasabb csúcsára

Bruce angol tábornok vállalkozása. Oxigéntömlőkkel szerelik fel magukat az expedíció tagjai

(Bécs, február 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Korunk legnagyobb sportrekordját, mely egyúttal az évszázad egyik legnagyobb tudományos eredménye is lesz, ez év nyarán készül megteremteni Bruce angol tábornok a Mount Everest legmagasabb csúcsára való feljutásának ezuttal immár harmadik kísérletével. Bruce tábornok, az expedíció vezetője, a „Times” munkatársa előtt utjának előkészületeiről és céljairól a így nyilatkozott:

— A Mount Everest teljes felkutatásának kísérleteire az összes előkészületek megtörténtek. Az eddigi két expedíció eredményei lehetővé tették a mi expedíciónk számára, hogy immár csak a legmagasabb csúcs elérésére szorítkozzék erőfeszítésünk. Az első expedíció, mely Howard Bury ezredes vezetése alatt állott, alaposan kikutatta a hegységet és a második expedíciónak a legpontosabb földrajzi adatokat szolgáltatva. Ez azután lehetővé tette, hogy a második expedíció majdnem teljesen véghezvigye feladatát és elérje a legmagasabb csúcsot. Ennek a második expedíciónak elévülhetetlen érdeme, hogy ősrégi és már teljesen járhatatlan utakat járhatókká tett és eddig egészen ismeretlen területeken át. Így a mi expedíciónk feladata jelentékenyen könnyebb lesz. Az előbbi expedíciók jelentéseiből teljesen megismertük annak a népnek jellemét és tulajdonságait, mellyel érintkezésben leszünk, személyzetünket is úgy válogathattuk össze, hogy ez az eddigi eredmények alapján legyen kikepezve. Elmondhatom, hogy expedíciónk legénysége teljesen tisztában van az elébe tornyosuló emberfeletti akadályokkal, nem riad vissza sem fáradtságtól, sem a hidegtől, úgy hogy a teljes siker minden reményével indulhatunk utnak.

— A legutóbbi expedíció kissé elkésve indult utnak, amikor már az esős évszak készült beköszönten, mi azonban júliusnak abban a felében indulunk el, mely erre a célra a legalkalmasabb, okulva azon, hogy az előbbi expedíciót már csak egy hét választotta el attól, hogy teljes eredményt érjen el, de ez a hét idő-

járási már teljesen lehetetlenné tette az eredmény elérését.

— A Mount Everest megmászásának módja teljesen különböző más hegységek kikutatásának módjaitól és ez igen megnehezíti a feladatot. Először is az expedíció bázisát a hegy lábánál kell megteremtenünk, úgy mintha repülőgépeken tennénk meg az utat, melyeknek itt volna a felszerelési állomása. Embereinknek ugyanis frissen kell nekiindulniok a hegységnek, miután kipihenték a tibeti sivatagon át való vándorlás háromszáz mérföldes útját...

— Arra vonatkozólag, hogy szükséges lesz-e oxigéntömlőket magunkkal vinni a csúcsra, még nem történt döntés. Az előbbi expedíció tapasztalataiból ugyanis rájöttünk arra, hogy lassan és fokozatosan az ember megszokhatja a legmagasabb régióban uralkodó légköri különbségeket is. Véleményem szerint azonban igen káros, hogy oxigéntömlők nélkül elviselhetjük-e majd a legmagasabb csúcson uralkodó levegő ritkaságát. Táborunktól nyugatra a rongbuki völgy gleccserjén áthaladva, az Everest északnyugati felén csodálatos szépségű vidék vár még a teljes felkutatásra. Ugyanígy még két másik gleccservidék titkaiba kell behatolnunk.

— A tudomány bizonyára méltányolni fogja erőfeszítésünket, de ezen a tudományos célon kívül még egy célja van expedíciónknak. A rongbuki nagy Lámának ugyanis megígértük, hogy a föld legmagasabb pontját akarjuk elérni, mely tehát legközelebb van az égboltozathoz és így Istenhez. Expedíciónknak tehát a tibeti nép előtt mintegy zarándoklási jellege van.

A kormány magáévá tette a lakbérleti javaslatot

Bukarest, febr. 29. A kormánypárt tegnap este értekezletet tartott a szenátusban, amelyen Marzescu igazságügyminiszter ismertette lakbérleti törvényjavaslatát, amelyet az egész többség megegyezéssel fogadott. Leonte Moldovean, Pangrati és Popoviciu dicsérték a minisztert, aki alaposan előkészített javaslattal jön a parlament elé, amely mindenkit kielégített. A miniszter előadta, hogy eleinte három évre tervezte a törvény hatályát, de a minisztertanács két évre szállította le. Javasolta, hogy a parlament mindkét háza válasszon három-három tagu bizottságot az esetleges javaslatok tanulmányozására, mert számot akar vetni minden komoly érveléssel és széleskörű vitát szeretne a kérdés teljes tisztázása érdekében.

Egy szidósors

(122)

Regény. Dán nyelven írta MÉR AARON GOLDSCHMIDT

— Sétálni ment, igen né, bizonyisten ez ő, ugy hiszem König urral ment el. Erte jött és együtt mentek és hiszen tudja, hogy milyen a fiatalemberek. De azért ő nagyon rendes ember, már mint a doktor ur, — ezt elhiheti nekem. Bizonyisten sajnálom, hogy nemsokára elutazik...

— Léwy elutazik?
— El. Svédországba akar menni, hogy a kolerát tanulmányozza. Igen, ezek a fiatal emberek! Mindjárt kaphatók rá, hogy a világba reptüljenek! Persze idegenben aztán nincs senki, aki gondoskodna róluk... Hát már meggy doktor ur? Estére ha vissza tetszik jönni, Léwy ur egész biztosan itthon lesz, — egész biztosan... Olyan rendes ember.

— Nem, ma ki kell mennem a vidékre. De legyen szives mondja meg neki, hogy a szállodában lakom.

— Vidékre? Persze, a jóbarátokat meglátogatni! Igen majd meg fogom mondani Léwy urnak... Isten vele doktor ur! Aztán csak ne felejtse el eljönni! Isten vele!

— Mégis csak jó, hogy nem találkoztam vele, — gondolta magában, mikor az ajtón kiment. Nohát! — és kezét szívére szoritotta, mintha heves és félénk dobogását akarná visszaszorítani.

Szeptember hónap egyik estéjén volt. A tenger fölött fekete felhőből sötétvörösen szállott föl a telihold. Aztán lassan-lassan mind világosabb színt öltött, míg végre is tiszta, aranyló színében fénylett. Utjában egy egész réteg fehér felhőcskét kergetett széles ívben maga előtt.

Szelid fénye ragyogással öntötte el a tengert és a dombos partot, a földeket, ahol a természet már rendekben feküdt vagy kázi kba volt gyűjtve. Mélységes nyugalom torpadt el az egész földön, szelid se ingatta a fák lombját, a part felől csak gyöngén halatszott hullámok csobbanása, mint halkán osonó lépések.

A kertnek félreeső részébe, ahol Jákob állott, szaggatott időközökben hegedű és fuvolahangok hatottak ki a kivilágított nyaralóból.

— Lám, itt még zene is van... Öröm! — gondolta Jákob, amint feszült várakozással egyre ott állt, — óh, — most jut csak eszembe: ma van a születésnapja! — Erre a helyre gyakran le szokott jönni, — dűnyögött magában tovább, — itt fogok rá várni, ma és minden este, amíg a véletlen, vagy sors ide nem vezet... Talán ebben a pillanatban éppen táncol — valamikor envelem táncolt!... Hát ha most egészen nyugodtan benyitnék hozzájuk, „jó estét” kívánnék!...

Valami megzördült az uton... valaki jött. Thóra volt.

Lassan és gondolatokba merülve közeledett a hely felé ahol Jákob állott. — Így hát újra közelében volt! Szeretett volna térdre borulni előtte és úgy megimádkozni. De álmaiba beléscédülve, meg se mozdult, mintha a viszontlátás gyönyörűségét a lehető legvégső pillanatig akarná kiélvezni.

Az asszony most egy bokornyulás előtt lépett el — és a telihold fénye előntötte arcát. Orcái erősen ki voltak pirulva és merev szemét az a régen ismert üveges kifejezés ülte meg. Jákob maga sem tudott számot adni magának arról a nyomasztó érzésről, melyet ez a meredt tekintet ébresztett benne és tétovázó megdöbbenésében nem lépett ki a sötétből.

Lucian Blaga: Zamolxe

(Pogány misztérium, fordította Bárd Oszkár, bemutató a kolossuári Magyar Színházban)

Kétfajta író szokott szimbolikus irodalmi alkotásokat írni: az akinek nagyon sok mondánivalója van, olyan sok és olyan kozmikus jelentőségű, hogy azt már másképpen, mint a szimbólum eszközeivel nem is lehet kifejezni, a másik fajta az, akinek annyira nincsen semmi mondánivalója, hogy a szimbólumok külső dekorációja alá kénytelen rejteni a maga semmitmondását. Lucian Blaga nem a második fajta írók közé tartozik. Sok és bátor mondánivalója van. Kár, hogy a lelkéből kivánczoló mondánivalókkal nem tudott eléggé megbarátkozni. Meg akarom ölni az eszmét: tedd istenné az eszme prófétáját. Ez a legsúlyosabb meglátása. És ennek a keserű meglátásnak világánál mutatja be a nézőnek Jézus alakját (zamolksze) és a kereszténységet. Azaz hogy csak akarta Jézust bemutatni. Valójában azonban a hegyibeszéd és a nagy parabolák Jézusából semmit sem látnunk. Lucian Blaga Jézusa egy teljesen passzív és a saját töprengéseibe elsikelyesülő vértelen ember. A színpadon csak mondják róla hogy próféta, de a nézőt semmi se kényszeríti, hogy ezt el is higgye. Amit Blaga a kereszténységről mond, az megdöbbenően bátor. Egy mondatban talán úgy lehetne összefoglalni, hogy: nem a zsidók ölték meg Jézust, hanem a kereszténység és céltudatosan, úgyhogy istenné nyilvánította és oltárt emelt neki. Bátor szó ez egy keresztény író száján. A szindarab inkább olvasni, mint előadni való mű. De a bemutatót így is siker kísérte és a telvonások végén lelkesen tapsolták a szerzőt. A címszerepet Forgács alakította, a nagyszemélyzetű darabban a színház teljes személyzete be volt állítva. Mindannyian jók voltak, de közülük is kivált Kemény László a főpap szerepében. Az előadásba szőtt táncok és különösen a bacchanália nagyon szép volt. A sikerből teljes mértékben kivette részét Schlezak Elemér zeneszerző is, aki a darabhoz igen nagy fajsúlyu modern kísérőzenét írt. Schlezak zenéje gyönyörűen aláfestette a darab menetét és a bacchanália muzikája után ítélve, nevével még bizonyára sokszor fogunk találkozni. (g. j.)

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetések felvesz Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám. Telefon 8—53. (Rosenberg Jenő bérkereskedésében.)

* Ha gummi-övszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

Hirtelen lépéseket hallott. Thóra a neszt irányába fordult, egy fiatal ember jött, karját a nő dereka köré fonta és levezette a lugasba. Letültek, a férfi magához szoritotta, csókolt az asszonyt.

A nő suttogva kérdezte:

— Az uram?

— Földig részeg volt, mikor elhagytam.

Az asszony megborzongott és kitépte magát karjai közül. Néhány pillanat múlva aztán homlokáról félresímitotta a haját, éles pillantással nézett a férfi arcába és azt mondta:

— Grabon! Ideje jön majd annak is, hogy elmegy tőlem. Akkor aztán majd meg fogsz vetni engem, — de én se becslélek téged: akarom, ezt már mostan tudd meg.

— Ugyan, ne légy már gyerek! — szolt a férfi és karját újra ráfonta.

A nő szeméből megint kiütközött az az üveges fényű merev nézés — és szájuk hosszú csókban forrott össze.

— Pszt! — riadt meg Thóra és felugrott — ugy hallottam... mintha valami sóhajtást hallottam volna... irtózatossóhajtás volt.

— Óh, csak a szél mozgatta a lombot!

— Ne törődj vele!

— De, — de — itt volt valaki! — halod, most már onnan zörög, mögöttünk... lent az árokban!

— Biztosan valami göröngy volt, ahogy legu ult.

— Nem, ez valaki volt! — menj ki, nézd meg!

Mikor visszajött, azt mondta:

— Egy ember ült itt, — pihent az árok partján. De mire odaértem, már elment. Ugy láttam, valami öreg ember lehetett. — No látod, hogy nem volt semmi...

(Folyt. köv.)

Mozdony- és géprészeket

külföldről beszeres garancia mellett

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. / Sürögnyoim : Grossmasin. Telefonszám 286

HIREK

Az Uj Kelet sz. egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Székely Béla megvált az Uj Kelet igazgatásától

Lapunk homlokáról mai nappal lekerül egy név, amely ideális lelkesedést, tudást és égető tettekre késztetést jelentett. Székely Béla, az Uj Kelet igazgatója megvált állásától. Készen áll egy évvel ezelőtti jött Székely Béla az Uj Kelet-hez és erre az időre esik a lap megizmosodása és teljes reorganizálása. A rombolás okozta károk miatt küzködő vállalatunk viszonyai annyira konszolidálódtak, hogy ma már az Uj Kelet jövője és állandó fejlődése biztosítva van. Ebben az örvendetes előrelendülésben igen nagy része van Székely Bélának. Lapunk igazgatói tisztjéről való megválása azonban korántsem jelenti azt, hogy elveszítjük őt. Székely Béla továbbra is a zsidó ügy szolgálatában marad. Székely Béla tudvalevőleg egyidejűleg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkári tisztjét is betöltötte. Ez a rendkívüli körülményt és elfoglaltságot jelentő munkakör fokozottabb munkaerőt kívánt a palesztinai erdélyi kolónia megvalósítása és a nagy lendülettel megindult Palesztina-munka most minden ediginél nagyobb mértékben követelte Székely Béla munkakészségét és lelkesedését. Székely Béla idealizmusára és önzetlenségére jellemzően, a fáradságos és idegölő főtitkári teendőket választotta az Uj Kelet igazgatásától való visszavonulást. Az erdélyi zsidó mozgalomnak újabb felbecsülhetetlen nyereséget jelent ez a választás. Székely Béla értékes írásaival továbbra is gyakran fog találkozni az olvasó az Uj Kelet hasábjain, mert minden mozgalmi és politikai tevékenység mellett Székely Béla élethivatásában továbbra is író és újságíró marad az Uj Kelet gárdájában.

A francia akadémia zsidó tagjai.

Párisból jelentik: A napokban választották meg a Louvre-múzeum konzervatorjává Georges Benévittét, a legkiválóbb zoológusok egyikét. Ez alkalommal a Jüdische Presszentrale közli azoknak a zsidóknak a névsorát, akik tagjai az öt francia akadémianak. Az Academie Francaise tagjai között két zsidó van: Henry Bergson és Georges Porto Riche. Az Academie de Sciences szintén két zsidó tagot számít kebelében, a College de France tanárát, Jaques Hadamart és az orvosi fakultás professzorát, Ferdinand Vidalt. Az Academie de Sciences morales et politiques tagjai között öt zsidó van: Charles Lyon-Coen, a jogi fakultás egykori dékánja és az Academie de Sciences életfogytiglan megválasztott titkára, Henry Bergson, Lucian Levy-Bruhl a bölcsészet tanára, Rafael Georges Levy, a szenátus tagja, több feltűnést keltett nemzetgazdasági mű szerzője, továbbá Leon Brunswik, a filozófia tanára. Az Academie des Inscriptions et Belles-Letteres négy zsidó tagot számít: Georges Beneditet, a görög irodalom tanárát, Gustav Glossot, a saint germaini múzeum igazgatóját, továbbá Salamon Reinacht és fivérét, a híres hellénistát, Teodor Reinacht. Ezenfelül a szépművészetek akadémiaja három zsidó tagot számít: Paul Leont, a képzőművészeti osztály vezetőjét; Potremoli professzort és báró Edmond de Rotschildot, a francia mecénások legkiválóbbját, aki nemrégiben alapította saját költségén Londonban a Maison Francaise intézményt francia tudósok és művészek istápolására.

— Március 10-ikéig érvényesek az újságíró-szabadjegyek. Bukarestből jelentik: Az újságírók szabadjegyeinek érvényét a közlekedésiügyi miniszter március 10-ig meghosszabbította.

A külföldi lejszámlák szabaddátétele.

A Banca Nationala cluji fiókjának igazgatója, C. Jonescu, mint a kolozsvári deviza-ellenőrzőbizottság elnöke, körlevelet intézett a kolozsvári bankokhoz, amelyben közli, hogy azok a külföldi folyószámlák, amelyeknek összegei egyenként az egymillió lej összeget nem haladják meg, a zárlat alól felmentetnek. Ezentul ez összeg erejéig a kifizetési átutalásokhoz külön engedély nem szükséges és a pénz felhasználását nem kell bejelenteni a devizahivatalnak.

— A személyazonossági igazolványok ügye. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a kolozsvári rendőrprefekturára rendelet érkezett, amely arról intézkedik, hogy a személyazonossági igazolványok kiadását március elsején ismét kezdjék meg. A rendőrségtől kapott információk szerint az igazolványok kiállítását csak a jövő hét vége felé kezdik meg. A bejelentőhivatalban most dolgoznak az utóak új beosztásán, amit falragaszok útján hoznak a közönség tudomására. Az idegen állampolgárok részére a tartózkodási engedélyük alapján certifikátot állítanak ki.

Április 3-án kezdődnek Kolozsváron a sorozások.

A kolozsvári hadkiezészítő parancsnokság ma hirdetményt függesztett ki az 1903-ban született ifjak sorozására vonatkozólag. A rendelet szerint a sorozások Kolozsváron április 3-án kezdődnek és április 10-ikéig tartanak. Minden ifjunak az előtt a sorozóbizottság előtt kell jelentkeznie, amelynek lajstromába felvétetett. Azok, akik akadályozva vannak az illető sorozóbizottság előtti megjelenésükben, szülei, vagy megbízottjuk útján nyújtsák be irataikat az illető sorozóbizottsághoz, mert ellenkező esetben távollétükben sorozzák be őket. A távollétükben besorozott ifjak egy évvel tovább szolgálnak és felmentésük vagy kedvezményük iránti összes jogukat elvesztik. A sorozások az összes 1903-ban született ifjakon kívül a következő kategóriákba tartozó ifjaknak kell megjelenniük: 1. Az 1923-as kontingensbe tartozó ifjaknak, akiket bevonulásuk után katonai orvosi bizonyítvány alapján mentettek fel a szolgálat alól. 2. Az 1901 és 1902-ben született ifjak, akiket az első, illetőleg a második sorozáson alkalmatlannak találtak. 3. 1899, 1900, 1901, 1902-ben született azon ifjak, akik eddig nem voltak még felvéve lajstromba. 4. Bármelyik kontingensbe tartozó azon ifjak, akik állampolgárságot nyertek és még nem szerepelnek a katonai ellenőrző lajstromban. Ezeknek az ifjaknak magukkal kell hozniok azokat az irataikat, amelyből kitűnik, hogy eredeti államukban teljesítették-e katonai szolgálatot, vagy sem. 5. Az 1922, 1923 és 1924-es kontingensbe tartozó családfentartó címen felmentett ifjak igazoló irataikkal. 6. 1923 és 1924-es kontingensbe tartozó azon ifjak, akik felmentést kértek és kérvényük elintézéséig szabadságoltattak. 7. Huszonkét éves korukig bármilyen vallású papok igazolványaiikkal. 8. Az 1921, 1922 és 1923-as kontingensbe tartozó rabbiak, akik ideiglenesen szabadságoltattak. A felmentésre joguk van családfentartóknak és egyetemi hallgatóknak, ha magukkal hozzák összes igazoló irataikat. Önkéntes kedvezményt igénylők iskolai bizonyítványukat magukkal kell hozniok.

* **Berlini kritika Jackie Cooganról.** Berlinben a napokban mutatták be a My boy (Fiacskám) című Jackie Coogan filmet, melyről a „Der Film” című szaklap a következőket írja: Egy film, amelyet mindenki egyformán élvez, nagy és kicsi, öreg és fiatal, szülő és gyermek. Az első amerikai film ez, amely osztatlan nagy tetszésre talált és nagy sikert aratott. Az 5 éves művész lüktető életet visz bele a film meséjébe. Csodálatos az a könnyűség, amellyel ez a gyermek hangulatokat és érzéseket kifejez. A rutinos művész biztonságával játszik. Játékában nincs semmi keresettség vagy mesterkedés. Mintha az élet minden problémájával teljesen tisztában volna. A könnyek úgy folynak végig az arcán, mintha Asta Nilssentől vagy Henny Portentől tanulta volna a könnyek pszichológiáját. A nézőket úgy magával ragadja, oly fascinátor hatással van mindenkre, hogy az ember vele együtt könnyezik. Jackie Coogan egyébként szerdán, március 5-én mutatkozik be Kolozsvár közönségének az *Urdnia-mozgóban*.

* **Koprol az ideális hashajtó, biztosan és fájdalom nélkül hat.** Kapható a gyógyszeraktárban.

Egy amerikai színigazgató a külföldi művészek ellen.

Newyorkból jelentik: A háború után rengeteg külföldi művész árasztotta el az Egyesült-Államokat, ami erősen nyugtalanítja az amerikai művészvilágot. William Brady newyorki színigazgató a napokban valóságos vádbeszédet mondott a külföldről fenyegető invázió ellen. Beszédében sérelmezte, hogy a nemzeti jellegű Metropolitan-Opera teljesen külföldi intézet lett és az igazgatóság nem ad alkalmat a fiatal amerikai művészgenerációnak arra, hogy a közönség elé lépjen. Ugyanezt lehet tapasztalni az irodalom és a zene terén is. Eppen ezért Brady hevesen kikelt ama terv ellen, hogy Max Reinhardt számára színházat építsenek Newyorkban.

— **Eljegyzés.** Fülöp Jenő (Cluj) eljegyezte Herschkovits Gizikét (Beclean). (Minden külön értesítés helyett.)

Schwarz Slomo (Cluj) Vider Eszter (Sighetul Marmatiei) jegyese. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A romániai ügyvédszövetség az ügyvédi rendtartás módosítása ellen.** Bukarestből jelentik: A romániai ügyvédszövetség tanácsa tegnapi ülésén az ügyvédi rendtartásról szóló törvény módosítása ellen foglalt állást, mert az eddigi törvény megfelel a szociális szükségleteknek. A szövetség kéri, hogy továbbra is fentartsák a kereseteknek ügyvédekkel való ellenjegyzési kötelezettségét. A közjegyzői intézményre vonatkozólag az ügyvédszövetség úgy találja, hogy a regátban az eddigi rendszer jól bevált és ezért ennek fentartását kívánja mindaddig, míg kitűnik, melyik rendszer felel meg jobban. Végül az egy bírói rendszere ellen foglalt állást.

A külföldi tartozások bejelentése.

Bukarestből jelentik: A külföldi tartozások rendezésére szervezett hivatal megkezdte működését és első rendelkezései közé tartozik az a követelés, amely kimondja, hogy minden adós köteles a háború előtti időkből fennálló és idegen pénzből fizetendő adósságait bejelenteni. A bejelentés határideje nincs ugyan megállapítva, de lehetőleg egy két-hét leforgása alatt mindenki tartozik a bejelentést eszközölni.

Az új zsidó ország földjét váltjuk meg Keren Kajemet adományokkal.

— **Szabályozzák a Romániának járó német jóvátételi szállításokat.** Berlinből jelentik: A német kormány a múlt év október 20-án beszüntette a Románia által Németország kártérítési számlájának terhére megrendelt szállítmányokat és tárgyalásokat kezdett a szállítmányok szabályozása végett. Kuntze, Németországnak ebben az ügyben kiküldött megbízottja a legközelebbi napokban Bukarestbe érkezik, hogy illetékes körökkel megállapodást létesítsen.

— **Lapterjesztő vállalatok fuziója.** Két kitűnően vezetett lapterjesztő cég: a kolozsvári „Pallas Könyv- és Lapterjesztő Vállalat” és „Vasile Damian” Bukarestben működő könyv- és lapterjesztő vállalata fuzionált. A két cég kiterjedt szervezeteinek egyesülése a sajtótermékek terjesztését még intenzívebbé teszi.

— **Országos sztrájk előtt állnak a jugoszláv gyógyszerészségek.** Belgrádból jelentik: A belgrádi gyógyszerészségek sztrájkja még mindig tart. A gyógyszerészségek szövetsége nem ismeri el az egészségügyi inspektorátus intervencióját és a megegyezéstől hallani sem akar. A gyógyszerészségek fel fogják szolítani az ország összes gyógyszerészségeit, hogy mozgalmukhoz csatlakozzanak és a sztrájkot tegyék országos jellegűvé.

* **Haggibbor—Victoria tréningmérkőzés.** Vasárnap délután, ha az idő kedvez, a Haggibbor—Victoria csapatok tréningmérkőzést rendeznek. A Haggibbor vezetősége felkéri a játékosokat, hogy a csapatösszeállítás céljából a mai nap folyamán keressék fel dr. Fischer Mátyás csapatintézőt Calea Regele Ferdinand (Wesselyi-utcai) lakásán.

Dr. Radny és Fenyves Janka táncosnokok koszorúját 2-án, vasárnap délután 6 órától a Redutban tartják meg.

* Alabástromfehér arrod, kezed bőre, Ha Kaiser-Boraxot keversz a fürdődbe.

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

KÖZGAZDASÁG

Az agrártörvény végrehajtási utasítását módosították. A „Monitorul Oficial” 43-ik száma királyi dekrétumot közöl, amely az agrártörvény kiadott utasításain több módosítást eszközöl. A jelentősebb módosítások a következők: Ahol a felmérések megtörténtek és jogerősekké váltak, ott a teljes kisajátítási árat utalványozzák. Ahol a felmérés még nem jogerős, ott a kisajátítási ár 80 százalékát utalványozzák, 20 százalékát visszamarad a jogerőre emelkedésig. Ez összeg után az állam évi 5 százalékos kamatot fizet. Minden követelés, vagy a kisajátított területre hátramló jogot a kártérítési összegből kell fedezni. Akiknek ilyen követeléseik vannak, kötelesek ezeket a járásbírókhoz bejelenteni, amely megállapítja a követelés sorrendjét. A telekkönyvi hatóságok hivatalból törlik a kisajátított földekre bekebelezett összegek terheit. Az állam által visszatartott összegekre sem végrehajtás, sem zárlat nem vezethető. — A kisajátítási ár jogerős megállapítása után, amikor az igényjogosultak a földet már birtokukba vették, hivatalosan kiszámítják a föld és esetleges épületek árát és ezeket kiírják az új tulajdonosokra, hozzászámítva a felmérési, parcellázási és más költségeket.

A mai valutapiac

Mintegy reggel még nem érkezett meg a zürichi nyitási jegyzése az áruk szilárdak voltak. Ehhez járult a lejnek Párisban 12.75-ről 12.50-re való ellanyhulása. Amikor azonban köztudomása lett a lej javulása, a devizák is gyorsan emelkedtek az árából. Ma a következő áron forgalmazták a devizákat: osztrák korona 372—373, magyar korona 363—380, cseh korona 549—552, francia frank 8.00—8.10, svájci frank 33.10—33.15, dollár 191—192, font sterling 810—815, olasz líra 8.20—8.25, dinár 2.20—2.30.

Valutapiac február 29-én:

Bukarest. Devizák: Páris 816, Berlin —, London 822, New York 191.5, Róma 827, Zürich 33.50, Bécs 27.25, Prága 565, Budapest 30, Varsó 18.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730, márka —, leva 132, török líra 78, font sterling 815, francia frank 825, svájci frank 33.50, olasz líra 810, drachma 290, dinár 225, dollár 190, lengyel márka 23, osztr. korona 27.5, magyar korona 31, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 128—129, Amsterdam 215—215¹/₄, New York 577³/₈—577¹/₄, London 2485—2484, Páris 24.85—24.17.5, Milano 2437—2485, Prága 1675—1675, Budapest 150—130, Belgrád 727.5—726¹/₄, Bukarest 310—305, Varsó—, Bécs 81.5—81.5.

A telkek ára Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Legújabb adatok szerint a földek árai Jugoszláviában az utóbbi két hónap alatt a következőképp alakultak: A Vajdaságban egy katasztrális hold föld 20—50.000, Szlavóniában 15—18.000, Horvátországban 18—22.000, a horvát tengerparton 50—70.000 dinárba kerül. A legelő árai változatlanok, legtöbb esetben a szántóföldnek a kétszerese. Szőlők: Horvátországban 50—75.000, Szlavóniában 30—40.000, Szerémségben 40—50.000, Bánátban 25—30.000, Bácskában 40—50.000, Szerbiában 30—40.000 dinár. Irított erdőségek, ha földmivelésre alkalmasak, 2—4000 dinárba kerülnek katasztrális holdanként.

Az európai fapiac. Bécsből jelentik: Az elmúlt héten a nemzetközi devizapiac két fontos eseménye hátrányosan befolyásolta a fapiac helyzetét: az egyik a magyar korona hírtelen romlása, a másik a francia frank érzékeny ártolyamhanyatlása. A magyar vevők sztorinózták vételük legnagyobb részét. Azokat a fűrészeket, amelyek magyar koronában adtak el, óriási veszteségek érték. Az angliai üzlet a dokkmunkások sztrájkja miatt pang. A szállításokat be kellett szüntetni, mivel a hajók nem futottak ki Hamburgból és Danzingből. Hollandia a német tranzitó teríték leszállítása folytán inkább vásárlóképes. A német piac nem egyenes. Csuszátott fa és gömbfa iránt fokozódott a kereslet, de csökkent a fűrészelt- és bányafa szükséglete. Svájccal jöminőségű fűrészelt gömbfában és deszkában nagyobb üzletek is jöttek létre és a svájci piac további javulásra számítanak. A közelgő építődény a belöldi fűrészelt fa piacán is javulásra számítanak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. Márkus, Nasaud. Versében sok a szívből jövő hang, de még nem közölhető.

B. Dezső, Orastie. Ha a címzett meghagyta a régi lakását, hogy hová költözik, utána küldik a levelet. Ellenkező esetben az amerikai posta visszaküldi a feladóknak.

Sch. Adolf, Somcutamare. Legcélszerűbb, ha a birtok tulajdonjogát átruházzák önre, mert az állampolgárság megszerzése évekig eltart.

Naszódi előfizető egyetemi hallgató, aki a nyáron Párisba készül, közölje pontos címét.

F. Dezső, Sighet. Amerikában annyiféle rendszerű egyetem van, amelynek más és más feltételei vannak a beiratkozásokhoz és a díjak is oly különbözők, hogy erre vonatkozólag csakis valamelyik otlokó orvostanhallgató ismerősétől kaphat megfelelő felvilágosítást. Ha valamelyik egyetemről felvételi jegyet kap, ennek alapján a bukaresti konzulátos soronkívül vizumozza az utlevélét.

Szászvárosi Aviva-Barisszia. A teaestélyük-ről szóló közlemény pénteki Hetilapunkban jelenik meg. Székely Béla igazgató nem volt itthon és távollétében nem bonthattuk fel a neki címzett levelüket. Ezért késett közlése.

A könyvosztály kéri azt a b. megrendelőjét, aki legutóbb egy százhusz lejes csoportot rendelt, sürgősen küldje be pontos címét.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap délután: Pillangókisasszony.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat d. u. 3 órakor: Cigány. Ifjúsági előadás mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este. Hoffmann meséi. Új betanulással és új szereposztással. Première-bérlét.

Vasárnap d. e. fél 11 órakor: John Gabriel Borkmann.

Az irodalmi munkás-cyklus 3-ik előadása.

Vasárnap d. u. 8 órakor: A Dalovai nábob lánya.

Vasárnap este 8 órakor: Kis kádét. A. bérlét.

MOZGÓK MŰSORA

Szombat, március 1.

Select-Mozgó: Figyelem! *Atlantide*. Exotikus történet 2 részben és 12 felvonásban. Főszerepben Stacia Napierkowská, a párisi opera primaballerinája.

Uránia-Mozgó: *Erzsébet osztrák császárnő* Szenzációs film a volt dinasztia életéből. Főszerepben Larich grófnő, a császárnő unokahuga.

Apolló-Mozgó: *„Dolár és frakk világában” II. rész.* Szenzációs amerikai kalanddráma 2 részben és 17 felvonásban. Főszerepben Cally Sambatini és Emilio Ghione.

Röviden, Metallum-égő a legjobb

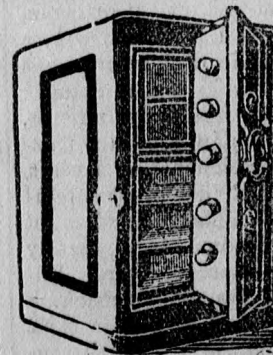
Aradi Textílipar Rt. Arad

Románia egyik legnagyobb textilgyára

Pamufionoda, szövöde, festöde, fehérítő kikészítő nyomóda.

1500 munkás.

Rador

Fabrică de case de bani

Geldschrank-Fabrik

Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIȘOARA
Str. Timotei Cip. (Battyány-u.) 3.
Telefon 12-68

Képviseleteink és mintaraktárak:
Clujon Arthur Loevy & Co. szállítók, Oradea-Maren „Stabil” géplakokat Nagyapác, Satu-Maren Em. Weiss Söhne szállítók, Aradon Arnold Pollák szállító

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre es tek nts
sajnája az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelt
szialosok furnlrzsükségeiteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

FABRICA IOSEF FLORENZ

MÉRLEG-, SÚLY- ÉS FÉMÁRUGYÁR ORADEA-MARE, STRADA GILANYI 6

SÜRGÖNYCÍM IOFLOR ORADEA-MARE
TELEFONSZÁM INTERURBAN 15-71

Gyárt és raktárról azonnal szállít mindennemű mérlegeket, rez- és vassúlyokat. Elvállaljuk mindennemű mérlegek és súlyok javítását és hitelesítését. Nagyobb mérlegek javítását vidéken is eszközöljük Rador

ש פסה HUSVÉTI ÁRU ש פסה

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez évben ismét forg lomba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

ש פסה UHU kávépótlékot,

mely főtisztelendő **Koppel Reich ur** a budapesti aut. orth hitközség főrabbiának szigorú felügyelete alatt készül és ennél fogva rituális szempontból minden igénynek megfelel.

Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvar,
Biró József, Nagyvárad,
Tratner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

**Kőbányai Polgári
Serfűző- és Szent István
tápszerművek r.-t.**

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2248)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Szombat, 1924 március 1.

UJ KELET

7

A
BANCA CHRISOVELONI
Ghidigeni gyáraiból naponként
kitűnő

Élesztő

érkezik.
Igen előnyös napi árban beszerezhető minden üzletben.
Cluj-i lerakat: Emeric Falk ügynöksége
(volt Zápolya-u. 6.)

Férfikalapokat

fest,
tisztít,
formál
és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Használjunk kizárólag

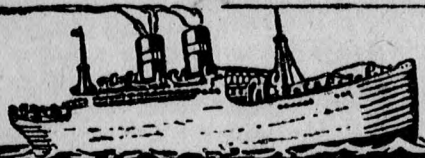
PLANTOL

legjobb növényziszt, mert ez
tisztá, egészséges és kiadós!

כשר ושל פסה
és
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille

Constanța-Délamerika

Constanța-Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj

Rador

Havre—New-York

Gyorspostajáratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

Meghívó

A Kolozvári Takarékpénztár és Hitelbank Rész-
vénytársaság

XXIX-ik évi rendes közgyűlést

1924. évi március hó 16-án délelőtt 10 órakor fogja
Cluj-Kolozsvárt, a Piața Unirei (volt Mátyás Király
tér) 7. szám alatti intézeti székházában megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1923.-ik évi üzleteredményről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása iránt.
3. Az alapszabályok 19. §-ának módosítása.
4. Az intézeti alkalmazottak nyugdíjszabályzata 15. §-ának módosítása.
5. Három igazgatósági tag választása 3 év és közválasztmányi tagok választása 3 év tartamára.

Ezen közgyűlésre a t. Részvényeseket azon figyelmeztetéssel hívjuk meg, hogy az alapszabályok értelmében oly részvényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, ki részvényét a közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az intézet pénztáránál Cluj-Kolozsvárt még le nem járt szelvényeivel együtt letette.

Értesítjük a t. Részvényeseket, hogy az igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg- és eredmény számla az intézet hivatalos helyiségében folyó év március 3-tól kezdődőleg közzélmére ki lesz téve s azokat a t. Részvényesek a hivatalos órák alatt megtekinthetik. Cluj-Kolozsvár, 1924. február 28.

6875

Az igazgatóság

Meghívó

A cluj-i orth. „Chewra Kadischa” szentegylet
rendes évi közgyűlését

folyó évi március hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja meg saját helyiségében, Str. N. Filipescu (Szentlélek-u.) I. sz. alatt, melyre t. tagjait tisztelettel meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

1. Titkári jelentés.
2. Számvizsgálóbizottság jelentése és a felmentvény megadása.
3. Jelentések.
4. Számvizsgáló- és jelölőbizottsági tagok választása Cluj, 1924 február 15.

Mózes Elek titkár

Grünfeld Ansel h. elnök

Pályázat

Az oradea-mare-i (Nagyvárad) ort. izr. hitközség-nél egy I. osztályú metsző-előimádkozói állás kerül betöltésre.

Pályázhatnak erre az állásra oly 40 éven aluli jeles képzettségű metszők, akik egyszersmind kitűnő bálteflók. Javadalmazása ugyanannyi, mint a hitközségben működő hasonállású tisztviselőké.

Pályázók tartoznak képesítő- és működési okmányokat másolatban, valamint az életkort és családi állapotot feltűntető igazoló irásait legkésőbb e hó 31-ig alulírott hitközséghez beküldeni.

Csak a meghívottak bocsájtnak próbaelőimádkozásra.

Oradea-Mare (Nagyvárad), 1924 március 1.

6878

Nussbaum Sámuel hitk. elnök

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám

Telefon interurban 2-13

Szilgyónc, Juvare, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászat arany

Arany, ezüst és

és farrasztó

platinabováltás

Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaeztist

tárgyakban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak

Házle-

bontás

miatt

Szabó Jenő

szövet és selyem-
áruházában

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 5.

az összes
raktáron levő áruk
mélyen leszállított
árakon
elárusítatnak

Telefon
479

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhintőport és Höfer-gyermekkrémet

APRÓHIRDETÉSEK

Villanyerőre berendezett szalámivár intányos árban eladó. Heimann, Dej. 6756

Ügyes bórkereskedőseged, ki a bocskorvágásban és a román nyelvben tökéletesen jártas, felvétetik Dávid Hermann cluji börtületébe. Szombaton zárva. 6881

Elsőrendű rőfös- és rövidárusegédet keres azonnali belépésre a Párisi Áruház Turda 6880

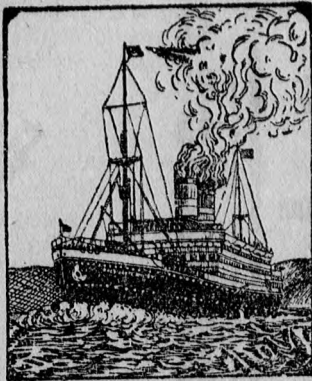
Cipőkereskedésbe ügyes fiu tanulónak kerestetik. Szombaton zárva. Hermann Friedmann Sibiu 6879

Három évi praksissal rendelkező, könyvelésben, gyors- és gépirásban jártas banktisztviselő állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jellegére a kiadóba kér.

Legszébb purimi ajánlék a héber képeskönyv, pontozott szöveggel, ára [45 lej] Uj Kelet könyvosztálya.

Magyar Lexikon (tizenhat kötet), magyarnyelvű szépirodalmimunkák, használt férfiruhák, felöltő, cipők, egy forgatható zongoraszék és egyéb apróságok olcsón eladók. Strada Romei (Eperjes-u.) 12. — Mindennap d. u. 2-4 között.

Kerések puhafaszakmában jártas, szorgalmas, megbízható nőtlen fiatalembert mielőbbi belépésre. Eddigi működés megjelölésével, valamint fizetési igényekkel ellátott ajánlatok „Megbízható” jellegére a kiadóhivatalba küldendők. 6885

Figyelem!

A Quóta Dél-Amerika felé nem komplett,

mert az oda való bevándorlás most nincs korlátozva. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába **gyorsan akar kiutazni**, kérjen azonnal prospektust a

Cosulich-Line-től
Bucuresti, Cal. Grivitei
No. 181.

A legjobb és legkényelmesebb utazás Amerika, Kanada, Argentina és Braziliába

Utazás a hajóig csak 48 óra! * Csak egy határon át!

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ Románia legnagyobb textilgyára Arad ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtöcserepek, betontéglák, türeges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyári berendezések, I-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

Ponyva-viaszkosvászon

mindennemű célokra
eredeti gyári árban kapható:

Albala Izsó Timișoara
Sürgőnyoim: Albala Izsó Timișoara-Fabrica

POSZTÓSZAKMÁBAN

teljes jártassággal bíró
SEGÉDET

azonnali belépésre keressék. Románul beszélő előnyben

Grünfeld Henrik posztóáruház Szatmár

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyanint: Tüdő- és hörgőbeteg, köhögés, szárazköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje háziorvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Telefon-
sz. 61.

LÁDAGYÁR

Flórközlet
Egeres

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszereltet és szűszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajántól-ut) 1 szám

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barjitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Kérje mindenütt a világhírű „Ant. Panek & Co.” gyártmányokat!

Bernstein-féle olaj- és lakkfesték, email minden színben. — Sikkativ, kopallakk, kutschenlakk, politurlakk. Kapható az ország minden festékkereskedésében.

Vezérképviselő: „Oficiul Economic al României” Bucuresti, Bulevardul Domniței 12.

Akassza szegre gondját

hogyan
tavaszi szövetségletét
hol fedezze,

mert

mindennemű szövet- és bélésárut
a legjobban csak a

**Z
E
U
S**

**posztónagyáruházban
Cluj, Str. Reg. Maria 4**

(volt Deák Ferenc-u.)

szerezhet be.

**Óriási választék!
Nagy áresés!
Javult a lej!**